

ARAKAN RAPORU

İNSANI THE FOUNDATION FOR
YARDIM VAKFI HUMAN RIGHTS AND
FREEDOMS AND
HUMANITARIAN RELIEF

TEMMUZ 2012

Büyük Karaman Caddesi Taylasan Sk.
No.3 Fatih - İstanbul - Türkiye
Tel: 0212 631 21 21 • www.ihh.org.tr

Giriş

Bu rapor, Haziran 2012’de Arakan’da başlayan şiddet olaylarını, olayların arka planını ve Arakan Müslümanlarının maruz kaldığı hak ihlallerini ortaya koymaktadır.

Raporun amacı bölgede yaşananları kamuoyuna aktarmak, İslam dünyasını ve uluslararası topluluğu bilgilendirmek ve Arakan’da tırmanan şiddetin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına katkı sağlamaktır.

Arakan’da geçmişi uzun yıllara dayanan, insanlık onurunu zedeleyici hadiseler yaşanmaktadır. Bölgedeki son olaylarda 1.000’den fazla Müslüman hayatını kaybetmiş, 90.000’den fazla Müslüman da evsiz kalmıştır. Arakan’dan kaçan çok sayıda mülteci komşu ülke Bangladeş’teki kamplara sığınmak-

tadır. Ancak tahayyüllerin ötesinde olumsuzluklar barındıran bu kamplarda yaşam Arakanlı Müslümanların geleceğe dair umutlarını tüketmektedir. Uzun süredir bu kamplardan birinde yaşayan 75 yaşındaki Kala’nın dilinden dökülen “Bizi bütün acılarımızdan kurtaracak olan ölümü bekliyoruz.” sözü bu insanlık dramının en somut yansımasıdır. Daha da trajik olan durum ise; Bangladeş haziran ayından bu yana ülkeye sığınan mültecileri kabul etmemekte, ülkede bulunan mültecileri geri göndermektedir.

Bölgedeki şiddet olaylarına dair bu rapor, Arakan’dan kaçarak başka ülkelere sığınmış mültecilerin verdiği bilgilere, insan hakları kurumlarının verilerine ve İHH’nın bölgedeki 14 yıllık tecrübesine dayanarak hazırlanmıştır.

Tarihî Arka plan

Bangladeş-Burma sınırında kuzey-güney doğrultusunda 50.000 km²lik bir yüz ölçümü olan Arakan, köklü bir tarihî mirasa sahiptir. Arakan'ın bilinen geçmişi, milattan önce 3. yüzyıla kadar uzanır. Bölgede milattan sonra 1. yüzyılda Dhanyavadi Krallığı, 3. yüzyılda ise Vesali Krallığı kurulmuştur.

İslam'ın Arakan'a ulaşması ise 8. yüzyılda Arap tüccarlar vasıtasıyla olmuştur. Deniz ticaretinde önemli bir yere sahip olan Müslüman Araplar, Güney Asya, Güneydoğu Asya ve Uzakdoğu ile ticari ilişkiler geliştirmiş, Arakan'dan Sumatra Adası'na, oradan Cava'ya kadar küçük ticaret şehirleri kurmuşlardır.

15. yüzyılın başında Kral Naramaikla'nın İslamiyet'i seçmesinin ardından Arakan İslam Krallığı kurulmuş ve bu tarihten sonra İslamiyet bölgede hızla yayılmıştır.

Burma ve İngiliz işgali

1784 yılında başlayan Burma işgali sırasında Arakan'ın iki yerli halkı Rohingya Müslümanları ve Budist Rakhineler (Maghlar) ciddi baskı ve zulüm görmüştür. Bu dönemde Burmalıların zulmünden kaçan binlerce Arakanlı ülkelerini terk ederek Hindistan'a göç etmek zorunda kalmıştır. 1826 yılında İngilizlerin bölgeye hâkim olmalarının ardından Burma işgali sona ermiş ve Arakan'da 120 yılı aşkın sürecek İngiliz işgali başlamıştır.

İki yerli halk arasında fitne başlatılması

Arakan'ın yerlileri olan Müslüman Rohingyalar ve Budist Rakhineler, 19. yüzyıla kadar barış içerisinde yaşamışlardır. Ancak 1826'da başlayan İngiliz işgalinin ardından Burma'yı işgalden kurtarma amacı güden Takin Partisi, Budist Rakhineleri Müslüman Rohingyalara karşı kışkırtmaya başlamıştır. 1937 yılında İngiliz sömürge durumu korunarak Hindistan'dan ayrılan Burma'da Takinler yönetimdeki bütün gücü ele geçirmişlerdir. Müslümanların Budizm için büyük tehlike oldukları ve engellenmezlerse güçlenerek Budistleri yok edecekleri yönündeki propagandalarla halklar arasında düşmanlık tohumları atılmış ve Rakhineler Burma idaresi altında yaşamayı Müslümanlarla bir arada özgür olarak yaşamayı tercih etmişlerdir.

1942 Katliamı

İngilizlerin ülkeden çekilmelerinden kısa bir süre sonra Hindistanlı ve Bangladeşli Müslümanlara yönelik ilk ciddi saldırılar başlamıştır. Olayların hızla yayılması üzerine savunmasız Müslüman halk Hindistan ve Bangladeş'e sığınmak zorunda kalmıştır. Arakanlı Budist Rakhinelerin liderleri Hindistanlı ve Bangladeşli Müslümanların ülkeyi terk etmelerinden sonra Rohingya Müslümanlarına karşı toplu katliamlara girişmişlerdir. 28 Mart 1942'de Minbya kasabasına bağlı Çanbilli köyündeki Müslümanlara saldıran Rakhineler, köydeki kadın, erkek ve çocukları kılıç ve mızraklarla katletmiştir. Kadınları tecavüz ettikten sonra vahşice öldüren Rakhineler, katliamın ardından bölgeyi yağmalamıştır. Müslüman Rohingyaların altın ve gümüş gibi değerli eşyalarına Takin liderler tarafından el konulurken Müslümanların hayvanları, mahsulleri ve eşyaları yağmacılara verilmiştir. Olayların akabinde bölgeden geçen Lemro Nehri'nin sularının, masum insanların kanlarının rengiyle kırmızıya boyandığı anlatılmaktadır.

yerleştirmiştir. Yönetimin Müslümanlara yönelik uygulamalarından cesaret bulan ve Müslüman topluma saldırılarını her geçen gün arttıran Budistlere karşı da hiçbir engelleyici girişimde bulunulmamıştır. Öyle ki şiddet olaylarından kaçmak isteyen Rohingyalı Müslümanların Maungdav, Butidaung ve Ratedaung'dan Akyab'a göçüne sınırlamalar getiren hükümet, binlerce Müslüman'ı saldırgan Budistlerin insafına bırakmıştır.

1942 yılındaki katliamın yaraları henüz sarılmamışken Müslümanlar, 1947 yılında Burmalılar tarafından girilen yeni bir saldırının hedefi olmuştur. Bu dönemde bazı Müslüman gruplar Burma devletine karşı silahlı mücadeleye girişmişler ancak başarılı olamamışlardır. Müslümanların biraz güçlendiği 1954 yılında ise Burma ordusu Muson Operasyonu adını verdiği kanlı bir saldırı ile Müslüman güçlerini dağıtmıştır. Aynı sene binlerce sivil Müslüman, mücahitlere yardım ettikleri bahanesiyle ya katledilmiş ya da ülkeden sürülmüştür. 1959 yılına gelindiğinde Müslümanların çoğunlukta olduğu Butidaung ve Maungdav şehirlerini ziyaret eden Burma Başbakanı Müslümanlara eşit vatandaşlık vaat etmiş, bunun üzerine Müslüman mücahitler silahlarını teslim ederek devlete teslim olmuşlardır.

Minbya köyünde başlayan ve tüm Arakan'a yayılarak yaklaşık 40 gün süren saldırılarda en az 150.000 Arakanlı Müslüman katledilmiş, köyler yağmalanarak yerle bir edilmiştir. Kaladan Nehri'nin doğusunda yer alan ve saldırılar öncesinde çoğunluğu Müslüman olan bu yerleşim yerleri, Müslümanların azınlıkta olduğu yerlere dönüşmüştür.

Katliamdan sonra çok sayıda Arakanlı Müslüman, mülteci olarak başta Bangladeş olmak üzere komşu ülkelere sığınmıştır. 1942'deki olaylar, tarihî geçmiş olan iki kardeş toplumun, Rohignya ve Rakhinelerin, bundan böyle Arakan'da tekrar bir arada yaşamasını neredeyse imkânsız hâle getirmiştir.

Saldırıları devam ediyor

Burma'nın bağımsızlığını kazanmasında önemli rol oynayan Faşizm Karşıtı Halkların Özgürlüğü Birliği, bağımsızlıktan kısa bir süre sonra çok sayıda Müslüman'ı işten çıkararak yerlerine Arakanlı Budistleri

1962 Askerî Darbesi

Burma'da 1962 darbesine kadar olan süreçte Müslümanlara yönelik baskı ve zulüm devam etmiştir. 1962 yılında iktidarı ele geçiren askerî rejim, bütün özel işletmeleri ve bankaları devletleştirmiş, bu tarihten sonra da Arakan'da önemli işletmeleri elinde bulunduran Müslümanlar iktisadi güçlerini kaybetmişlerdir. Darbenin başındaki General Ne Win, özellikle Arakan bölgesi yetkililerine, buradaki Müslümanların hareketlerini sınırlayacak bazı bildiriler göndermiştir. Devlet kontrolündeki medya, Rohingya Müslümanlarının bölgenin yerlisi olmadığı yönünde yayınlara başlamış ve Arakanlı Budistlere burada yaşayan Müslümanlara karşı gerekli adımları atmaları çağrısında bulunmuştur. Budist Rakhineleri Müslüman Rohingyalara karşı kışkırtmaktan başka bir amacı olmayan bu yayınlar bölgedeki gerginliği tırmandırmıştır.

Ne Win'in atmış olduğu ikinci adım, Arakan yönetimini Budistleştirme girişimidir. Sınır bölgesinde görev yapan Müslüman polislerin neredeyse tamamı görevden alınarak Burma'nın en uçra köşelerine sürülmüştür. Müslüman memurlar işten atılmak ya da kuzey Arakan'dan çıkarılmakla tehdit edilmiştir. Devlet kademelerindeki birkaç memur ve öğretmen dışında, Rohingyaların yerine Burmalılar ve kısa süre önce Pakistan'ın doğusundan bölgeye göç etmiş olan Rakhineler getirilmiştir. Devrim rejimi, Özel Mayu Sınır İdaresi'ni de feshetmiş ve bölgeyi tekrar merkezî idarenin kontrolü altına vermiştir. Ayrıca Müslümanlara yönelik ekonomik yaptırımlar iyice

sıkılaştırılmış, daha önce kasabalar arası ticaret Müslümanların elinde iken bundan sonra Budist Rakhinelerin kontrolüne geçmiştir.

Aynı dönemde, askerî rejimin Müslümanların haklarını hiçe sayan uygulamaları günden güne artarak devam etmiştir. Önemli Müslüman şahsiyetlerin gecenin bir yarısında ordu mensuplarınca sorgusuz sualsiz tutuklanması, kendilerine çeşitli işkenceler edildikten sonra serbest bırakılmaları, her gün rastlanan rutin olaylar hâline gelmiştir. Müslümanlara karşı yapılan hukuksuzluklar yetkililer tarafından teşvik edilmiştir.

Bu uygulamalar nedeniyle cesaret bulan Budist Rakhineler bundan sonra gördükleri her yerde Müslümanlara saldırmaya ve onlara ait eşyaları gasp etmeye başlamıştır. Müslümanlar polis merkezlerine gidip şikâyetle bulunduklarında ise çeşitli ithamlarla suçlu duruma düşürülmüştür. Polisin kendilerine bu şekilde muamele etmesi Müslümanları sindirmiş ve artık adaletin yerine gelmesini bile talep edemez olmuşlardır.

Askerî rejim göreve geldiği ilk günden itibaren "Göçmen Soruşturma Operasyonu" isminde acımasız bir operasyon başlatmıştır. Fiziksel işkencenin yanı sıra, kadınların taciz edilmesi, tehditle para almak vb. uygulamalar olağan hâle gelmiştir. Ayrıca birçok masum insan yasal olmayan göçmen statüsüne sokularak tutuklanmıştır. Kyavktav, Mrohaung, Pauktav, Myebon, Minbya gibi birçok kasabada yüzlerce insan zorla evlerinden çıkarılmış ve Bangladeş'e göç ettirilmiştir.

Kral Dragon Operasyonu

Hükümet, 1978 yılının Mart ayında başlattığı “Kral Dragon Operasyonu” ile Müslümanlara gözdağı vererek Arakan’dan ayrılmalarını hedeflemiştir. Operasyon, Akyab’daki en büyük Müslüman köyünde devreye sokulmuş ve operasyonun şok dalgaları çok kısa zamanda bütün bölgeye yayılmıştır. Müslüman kitlelerin Akyab’da tutuklandıkları; kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı demeden herkese işkence yapıldığı, tecavüz edildiği ve öldürüldüğü haberleri hızla bütün kuzey Arakan’a yayılmıştır. Ordu tarafından kurulmuş olan Nagamin Timi’nin polis ve göçmen soruşturma personeli, kısa süre sonra Butidaung bölgesine ulaşmış ve bir anda terör estirilen bölge, Nagamin faciasının merkezi olmuştur. Yüzlerce Müslüman kadın ve erkek tutuklanmış, birçoğu işkence gördükten sonra öldürülmüş, kadınlara tecavüz edilmiştir.

Bu acımasız saldırılardan dehşete düşen, can ve mal güvenliği kalmayan, onurlarını ve namuslarını kaybetme korkusu yaşayan çok sayıda Müslüman, yaşadıkları yerleri terk etmeye başlamıştır. Zorlu bir güzergâh üzerinden Bangladeş sınırına doğru hareket eden Rohingyalar, yol boyunca -yine tasarlanmış bir planın parçası olarak- Budist Rakhineler ve güvenlik güçleri tarafından çeşitli saldırılara uğramışlar ve ellerindeki tüm değerli eşyalar saldırganlar tarafından gasp edilmiştir. Katliamdan kaçanların çoğu yol boyunca uğradıkları saldırılarda öldürülmüş, Bangladeş’le sınır hattını çizen Naf Nehri’ne ulaşabilenler ise botlarına yapılan saldırılar nedeniyle nehrin azgın sularına atlamak zorunda kalmıştır.

Birkaç ay içerisinde sayıları 300.000’i aşan mülteciler, Bangladeşli yetkililer tarafından yaptırılan geçici kamplarda yaşamaya başlamıştır.

Bu arada Nagamin Timi, boşalan köylerden yavaş yavaş çekilmiş, onların yerini Müslümanların evlerini yağmalayan, ateşe veren ve hayvanlarını çalan yerli Rakhineler almıştır.

Arakan’ın Budistleştirilmesi

Bölgeden Müslümanların izini silmek ve bölgenin çehresini tamamen değiştirmek isteyen Myanmar yönetimi kuzey Arakan’ın neredeyse her köşesine Budist tapınakları inşa etmeye başlamıştır. Murung, Çakma ve Saak gibi dağ kabilelerine ovalara inme ve Müslümanlardan alınan arazilere yerleşme emri verilmiş ve Arakan’ın, hatta Bangladeş’in birçok bölgesinden gelen Budist Rakhineler Müslümanların yaşadığı yerlere yerleştirilmiştir. Hükümetin emriyle bölgeye gelen bu zorba yeni yerleşimcilerin saldırıları nedeniyle büyük zorluklar yaşayan Müslümanlar Arakan dışına göç etmeye başlamışlardır.

1990 yılından günümüze kadar olan dönemde Müslümanlara yapılan baskılar sonucu yine yüz binlerce Arakanlı, komşu Bangladeş’e mülteci olarak göç etmek zorunda kalmıştır. Müslüman köyler örnek yerleşim birimleri olarak düzenlenecekleri bahanesiyle boşaltılmış, ancak Müslümanlardan boşaltılan bu yerlere Budist Rakhineler yerleştirilmiştir. Arakan’ı Budistleştirme planının gereği Arakan eyaletinin adı Rakhine olarak, eyaletin başkenti Akyab’ın adı Sitve olarak değiştirilmiştir.

Geçmişten Günümüze Hak İhlalleri

Katliamlar

Arakan'daki Burma hâkimiyeti, Rohingyalar için hak ihlalleri ile dolu bir dönemi de beraberinde getirmiştir. Arakanlı Müslümanlara yönelik 1938'de gerçekleştirilen katliamda binlerce Müslüman öldürülmüş, 500.000'den fazla Müslüman bölgeyi terk etmek zorunda bırakılmıştır. 1942'de Müslümanlar yine büyük bir kıyım uğramışlar, bu dönemde yaşanan olaylarda 150.000 Müslüman katledilmiştir. 1947 yılında gerçekleştirilen saldırılarda, 1954 Muson Operasyonu'nda, 1978 Kral Dragon Operasyonu'nda on binlerce Müslüman katledilmiştir. Bugün hâlâ hiçbir şeyin değişmediği bölgede Arakan Müslümanlarına yönelik saldırı ve katliamlar devam etmektedir.

Hukuksuz Tutuklama, İşkence ve Kötü Muamele

1962'deki darbe döneminde Rohingyalar askerî yönetim altında sorgusuz tutuklanma, işkence gibi pek çok haksız ve hukuksuz muameleye maruz kalmış; cemaatle namaz kılmak, kurban kesmek gibi ibadetler yasaklanmıştır. 1978'deki Kral Dragon Operasyo-

nu esnasında çok sayıda kadın, erkek, yaşlı Arakanlı Müslüman'a işkence yapıldığı, birçoğunun hapse atıldığı ya da öldürüldüğü bilinmektedir. Hâlihazırda Arakan'da keyfi tutuklama, işkence ve kötü muameleler devam etmektedir.

Dinî ve Etnik Ayrımcılık, Vatandaşlıktan Çıkarılma

Burma'da 1962'de gerçekleşen darbe ile Arakanlı Müslümanların durumu daha da kötüleşmiştir. O güne kadar Rohingyaların elinde bulunan pek çok işletme kamulaştırılarak Müslümanlar ekonomik yönden güçsüzleştirilmiştir. Devlet kontrolündeki medya organlarında Rohingyalar yabancılar olarak gösterilmeye başlanmış, Arakan'da devlet kademelelerinde bulunan Müslümanlar görevlerinden alınarak yerlerine Budistler yerleştirilmiştir.

Bugün Burma'daki sorun, yalnızca Arakanlı Müslümanların sorunu değildir. Burma askerî yönetimi, 64 yerli ırkın yaşadığı ve 200 farklı dil ve lehçenin konuşulduğu Burma'da, etnik azınlıkları sistemli olarak baskı ve ayrımcılık politikalarına maruz bırak-

maktadır. Burma'nın %68'ini Burmalılar, %9'unu Şanlar, %7'sini Karenler, %4'ünü Budist Rakhineler, %3'ünü Çinliler, %2'sini Monlar, %2'sini Hintliler, kalan %5'ini ise aralarında Arakanlı Müslümanların (Rohingyaların) da bulunduğu diğer etnik gruplar oluşturmaktadır. Bu gruplardan Arakanlı Müslümanların, Şanların ve Karenlerin sistemli olarak Burma yönetiminin baskılarına maruz kaldıkları uluslararası kuruluşlarca da tespit edilmiştir.

Okullarda ve devlet kurumlarında devlet eliyle ayrımcılık yapılmakta; etnik azınlıkların kültürlerine, dillerine, tarihlerine ve kimliklerine yönelik kısıtlamalar getirilmekte veya tamamen yok edilmektedir. Etnik azınlıklara mensup kişiler ordu tarafından zorla çalıştırılmakta ve çalışmaları sırasında aşağılayıcı muamelelere maruz kalmaktadır. Etnik gruplara mensup sivillere son derece sert davranılmakta, siviller kimi zaman etnisitelerinin bedelini canlarıyla ödemektedirler. Arakanlı Müslümanlar, bu muamelelerle en çok karşı karşıya kalan gruplar arasında yer almaktadır.

1982'de çıkarılan Yeni Vatandaşlık Kanunu ile "ulusallar" kategorisinin dışında bırakılarak kendi topraklarında yabancı unsur olarak gösterilen Rohingya'lar, bugün hâlâ vatandaş statüsüne sahip değildir. Rohingya'ların doğdukları ülkenin vatandaşı olma hakları ellerinden alınarak en temel insan haklarından biri ihlal edilmektedir. Bu dönemde devlet, Müslümanlara karşı ayaklanmalara

açıkça destek vermiştir. Rohingya'ların Burma'nın başka bölgelerine geçmesi engellenmiş, ancak özellikle kuzey Arakan'da Rohingya'lar zorla evlerinden çıkarılmış, zorunlu işçi olarak çalıştırılmış, çeşitli işkencelere maruz bırakılmışlardır.

Yeni Yerleşim Yerleri İnşası ve Müslümanların Yerinden Edilmesi

Burma askerî yönetiminin Arakanlı Müslümanlara uyguladığı baskıların başında, Müslümanların yerlerinden edilerek mallarına el konulması ve yerlerine Budistlerin yerleştirilerek örnek köylerin oluşturulması gelmektedir. Bu örnek köylerin inşasında Müslümanlar zorla çalıştırılmaktadır. Bu köylerin Budistlerin eski yerleşim yerlerine benzemesi için gerekli tüm malzemeler de Müslümanların mallarından sağlanmaktadır. Müslüman nüfusu azaltmak için, Arakan'ın diğer bölgelerinden, Burma'nın merkezinden, hatta Bangladeş'ten Budistler, Müslümanların yaşadığı bölge olan kuzey Arakan'a yerleşmeye teşvik edilmektedir. Davet edilenler akrabalarını ve yakınlarını da beraberlerinde getirmektedirler. Gelenlerin ev, arazi ile tarım ve hayvancılık için gereksinim duydukları her şey yine Müslümanlardan sağlanmaktadır. Örneğin 304 yeni yerleşimci, 25 Mart 1999'da Akyab'dan Butidaung'a getirilmiştir. Yetkililer, yeni yerleşimciler gelmeden önce örnek köylerin Budistlerin eski köylerine benzemesi için orada yaşayan Müslümanlara köyde çeşitli değişiklikler yaptırmışlar, köyün muhtelif yerlerine Buda heykelleri dikirtmişlerdir. Askerî yönetim, Şubat 2005'te Arakanlı Müslümanlardan köylerinin etrafını çitlerle çevirmelerini istemiştir. Bu iş için de Müslümanlar zorla çalıştırılmıştır.

Rohingyaların boşalttıkları yerlere Budistler yerleştirilmiş, pek çok Rohingya Arakan dışına göç etmek zorunda kalmıştır. Bugün Arakan'da yaşayan Rohingyalar hayatlarını son derece zor koşullar altında sürdürmektedirler. Myanmar askerî yönetimi, Arakanlı Budistleri Müslümanlara karşı her fırsatta kışkırtmakta, onlara yönelik sistemli bir baskı politikası uygulamaktadır. Bu baskıların başında; Müslümanların yerlerinden edile-

rek yerlerine Budistlerin yerleştirilmesi, Müslümanların mal ve mülklerine el konması, çeşitli işlerde zorla çalıştırılmaları, camilerin kapatılması ve yeni camilerin yapımına izin verilmemesi, Müslümanların seyahat özgürlüklerinin engellenmesi gelmektedir. Budistlerin Müslümanlara karşı kışkırtılmaları sonucunda bölgede pek çok şiddet olayı yaşanmaktadır.

Müslümanların yaşadıkları bölgelere Budistleri yerleştirmedeki amaç, Arakanlıları Burma içerisinde özerklik talep edemeyecek kadar küçük bir azınlık hâline getirmektir. Arakan'daki İslami mirasın tamamen yok edilmesi ve bölgenin Budistleştirilmesi planlanmaktadır. Askerî yönetim sadece Arakan'ın demografik yapısını değiştirmek ve Müslümanları sömürmekle kalmamakta, aynı zamanda yeni yerleştirilen Budistleri silahlandırarak çevre köylerdeki Müslümanlara saldırı mayı da teşvik etmektedir.

Seyahat Yasağı

Arakanlı Müslümanların seyahat özgürlükleri de bulunmamaktadır. Akyab dışında diğer şehir ve kasabalarda yaşayan Müslümanların yolculuk veya acil hastalık da dâhil olmak üzere hangi sebeple olursa olsun Arakan'ın başkenti Akyab'a girişleri yasaklanmıştır. Burma'nın başkenti Rangoon'u ziyaret etmek ise hiçbir şekilde mümkün değildir. Müslümanlar yaşadıkları yerlerde, komşu kasabaları dahi izinsiz ziyaret edememektedir. Seyahat kartı olmayan Müslümanlar, hatta bazen kartları olsa bile, otobüslerden ve trenlerden zorla indirilmektedir. Örneğin Şubat 2001'de Rangoon'a gitmekte olan sekiz Müslüman, kimlik kartları olmasına rağmen, yerel polisin izni olmaksızın Arakan dışında seyahat ettikleri gerekçesiyle tutuklanmış ve 7 yıl hapse mahkûm edilmiştir.

Evlilik Yasağı

Müslümanların evlenmeleri önüne de ciddi engellemeler çıkarılmaktadır. Evlilik izni alabilmek için yerine getirilmesi gereken çok fazla prosedür vardır ve bunlar Müslümanların evlenmesini neredeyse imkânsız hâle getirmektedir. Burma yönetiminin Müslüman nüfusu azaltma politikasının önemli bir parçası olan bu uygulama, Müslümanlar için ciddi bir sosyal sorundur. Yetkililer, evlilik izni almak isteyen çiftlerden yüksek miktarda vergi almaktadır. 50 ilâ 300.000 kyat arasında değişen vergi, hem kadın hem erkek tarafından ödenmek zorundadır. İzin için 2-3 yıl beklemek gerekmektedir,

vergiyi ödeyemeyen çiftler evlenememekte, kimi zaman vergiyi ödeyenler dahi izin alamamaktadır. Bu nedenle bazı çiftler evlenmek için kaçak olarak Bangladeş'e gitmektedir.

Kültürel ve Tarihi Mirasın ve Değerlerin Yok Edilmesi

Arakanlı Müslümanlar, kurdukları devletle birlikte kadim bir İslam kültürü de oluşturmuşlardır. Hint-Avrupa dil ailesine ait Rohingya dili, güney Bangladeş'te konuşulan dile oldukça yakındır.

Rohingyalar, yazı dilinde yaklaşık 300 yıl boyunca Arap alfabesini kullanmıştır. Arakan krallarının bastırdıkları paraların üzerinde Arap harfleriyle yazılmış sözcükler ve kelime-i şehadet bulunmaktadır. Myanmar'da yaşayan pek çok azınlıkla birlikte Arakanlıların kültürel mirası da Burma milliyetçiliği nedeniyle Burmalılaştırma politikalarına maruz kalmakta ve yok edilmektedir. Başta Arakanlı Müslümanlar olmak üzere Burma'da yaşayan Müslümanların kültürü, "Burma kültürüne" yabancı unsurlar olarak görülmektedir. Burmalı Müslümanlardan isimlerini dahi değiştirmeleri istenmektedir. İslam döneminden kalma tarihî kalıntılar yok edilmekte, yer isimleri değiştirilmektedir. Örneğin Arakan ismi Rakhine Pray, Akyab şehrinin ismi ise Sitve olarak değiştirilmiştir. Rohingyaların kültürel hayatı ve inancı için büyük önem taşıyan ve neredeyse her köşede bulunan camiler ve dinî okullar yıkılmakta, yıkılmayan birkaç yapının bahçesine ise Budist tapınakları inşa edilmektedir.

Hristiyanlara ve Budistlere Yönelik Baskılar

Özellikle kırsal kesimdekiler başta olmak üzere Burma'daki Hristiyanlar da ibadet etme ve inandıkları gibi yaşama konusunda büyük sıkıntı içindedirler. Ancak bu durumun temel nedeni -buradaki dinî liderlerin de mutabık olduğu üzere- dinî ayrımcılığın siyasi temellere dayanmasıdır; çünkü

Burma'daki Hristiyanlar, cunta rejimine karşı gelen kabilelere bağlıdır. Bu değerlendirmeyi destekleyen bir uygulama olarak Budist bir ülke olmasına ve Budizm'i yaymaya çalışmasına rağmen, yönetimin zaman zaman Budist rahiplere karşı da oldukça sert bir muamele sergilemesi gösterilebilir. Bunun nedeni ise bazı Budist rahiplerin, dayatmacı cunta yönetimine muhalefet etmeleridir. Burma'nın içinden gelen bilgilerin kesinliği ve güvenilirliği tartışılabilir, bugün yaklaşık 300 rahibin hapiste olduğu tahmin edilmektedir.

Mültecilik Problemi

Burma askerî yönetiminin baskıları nedeniyle bugün yüz binlerce Arakanlı Müslüman, Burma sınırları dışında mülteci olarak yaşamaktadır. Mültecilik statüsü tanınan ya da tanınmayan 200.000 Arakanlı Müslüman Pakistan'da, 500.000 kadarı Suudi Arabistan'dadır. Malezya'da da 10.000 Arakanlı Müslüman bulunmaktadır. Mültecilerin Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi'ni imzalamamış olmasına rağmen Malezya, ülkesinde bulunan diğer mülteciler gibi Arakanlı mültecileri de yasa dışı göçmenler olarak görmekte ve bu kişilere mülteci statüsü vermemektedir. Ancak 2004 yılında Arakanlıların ülkede geçici olarak barınmasına izin vermiştir ve Arakanlılar mülteci statüleri olmaksızın Malezya'da barınmayı sürdürmektedirler. En çok Arakanlı mültecinin bulunduğu ülke, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMYK)'nin de faaliyet gösterdiği Bangladeş'tir. Yaklaşık 300.000 Arakanlı Müslüman, 1991-92 yıllarında Burma yönetiminin baskıcı politikaları nedeniyle küçük yüz ölçümü, kalabalık nüfusu ve fakirliği ile bilinen Bangladeş'e göç etmiştir.

28 Nisan 1992'de, Arakanlı mültecilerin güvenli ve gönüllü bir şekilde anavatanlarına dönebilmeleri için Burma ile Bangladeş arasında BM aracılığıyla bir anlaşma imzalanmış; fakat öngörüldüğü şekilde mültecilerin geri gönderilişinin tarafsız yetkililerce izlenmesi ya da dönüş sonrası durumlarının incelenmesi için gerekli tedbirler alınmamıştır.

Bangladeş'e göç etmiş mültecilerin 23.000'i 1996'da Burma'ya geri dönmüştür. Ancak Ara-

kan'dan Bangladeş'e mülteci akını sona ermemiş, 1996'da 10 ilâ 15.000 arasında Arakanlı Bangladeş'e sığınmıştır. 1997 yılında ise zorla çalıştırılma, ağır vergi ve tecavüz gibi sebeplerle göç eden en az 5.000 Arakanlı yine Bangladeş'e gelmiştir. Bunların 500'ü sınırdan Burma'ya geri gönderilmiştir.

Bangladeş'e göç eden mültecilerin büyük bir kısmı kamplara alınmamıştır. Kamplara alınmayan Arakanlı mülteciler geri dönmektense yasa dışı olarak ülkede kalmayı tercih etmişler ve ormanlık alanlara ya da gecekondu bölgelerine sığınmışlardır.

Bangladeş'teki iki mülteci kampında kalan mültecileri Burma'ya geri gönderme amacıyla yapılan kötü muameleler Mayıs 2003'ten sonra artış göstermiş ve 2005 yılına kadar toplam 230.000 mülteci Burma'ya zorla geri gönderilmiştir. Bangladeş'teki mültecilere dair sorumluluklarını bir plan dâhilinde Bangladeş hükûmetine devretme çabasında olan BMMYK'nın bu durumun yaşanmasında büyük bir sorumluluğu vardır.

Resmî rakamlara göre 2005 yılı itibarıyla Bangladeş'te BMMYK'nın gözetiminde 22.000 mülteci bulunmakta ve bu mülteciler Bangladeş'in güneyindeki Nayapara ve Kutupalong kamplarında yaşamaktadır. Bu mültecilerin 10.000'i Nayapara, 12.000'i Kutupalong Kampı'nda kalmaktadır. Fakat bu rakamlar, yaşanan insani krizin sadece görünen yüzüdür. Çünkü bugün hâlâ yaşadıkları ağır baskılar nedeniyle binlerce Arakanlı Bangladeş'e kaçmaya devam etmektedir. Arakanlılar kamplara kabul edilmediklerinden, yasa dışı ekonomik göçmenler olarak görülmektedir. Kaydı olmayan bu

“yasa dışı göçmenlerin” sayısı Bangladeş basınına göre 200.000, Arakan Tarih Topluluğu’na (*Arakan Historical Society*) göre ise yaklaşık 300.000’dir. Hiçbir yardım alamayan bu insanlar, korunmasız bir hâlde ve çok zor koşullar altında, kampların dışında, Bangladeş-Burma sınır bölgelerinde yaşam mücadelesi vermektedir. Vatandaşlık hakları hem Burma askerî yönetimi hem de Bangladeş tarafından tanınmayan Arakanlı Müslümanlar, yasa dışı olarak hiçbir hakka sahip olmaksızın fabrikalarda çalışmakta, güvenlik güçlerinin kötü muamelesine maruz kalmaktadır.

Mültecileri zorla geri göndermek için çeşitli fiziksel ve psikolojik baskılar uygulayan Bangladeşli yetkililer, geri dönmek istemeyen mültecileri önce tutuklamakta, ardından geri dönmek için bir belge imzalama ya da hapse atılma seçeneklerini sunmaktadır. Geri dönmek istemeyen ailelerin yiyecek karnelerine el konulduğu, bazılarının işkence edildiği, bazılarının ise aniden kampın başka bölümlerine gönderildiği ve barınaklarına zarar verildiği bilinmektedir. Ailelerin bu şekilde bölünmesinin sonuçları ise oldukça yıkıcı olmaktadır. Baskılar sonucunda birçok mülteci geri dönmek yerine kamptan kaçmayı tercih etmekte, aile reisi kamptan kaçtıktan sonra eş ve çocuklar tamamen çaresiz kalmaktadır. BMMYK ise olaylar karşısında sessiz kalmaktadır.

Bangladeş, BMMYK ve Burma, Bangladeş’teki mültecilerin durumuyla ilgili bugüne kadar bir anlaşmaya varamamış, bulunan çözümler uygulamaya konulamamıştır. Zira sunulan çözüm önerileri sorunun asıl kaynağına inememiş, aksine sorunları daha da içinden çıkılmaz bir hâle getirmiştir. Burma’daki cuntanın 1982 Vatandaşlık Kanunu ile tüm Arakanlı Müslümanları “yasa dışı göçmenler” olarak nitelendirmesi ve ellerindeki kimlikleri onları vatandaşlıktan çıkaran yenileri ile değiştirmesi Arakanlı Müslümanları kendi topraklarında yabancı bir topluluk durumuna düşürmüştür. Mevcut ve

uygulamaya konulması muhtemel çözüm önerileri ise, mültecilerin haklarını güvence altına almak yerine, kurumların ya da devletlerin mültecilerle ilgili sorumluluklarını asgariye indirmenin yollarını aramaktadır. BMMYK’nın “kendi kendine yeterliliği teşvik ve gönüllü geri göndermeyi askıya alma” (*promoting self-sufficiency pending voluntary repatriation*) adı altında 2003 yılında ortaya koyduğu son plan, Arakanlı Müslümanları mağdur eden asıl sorunu, yani Arakanlı Müslümanların kendi topraklarında yabancı konumunda bulunmaları sorununu, çözmekten çok uzak kalmış ve mültecilerin durumunda herhangi bir iyileşme sağlamamıştır.

Arakanlı Müslümanların karşı karşıya kaldıkları hak ihlalleriyle ilgilenen insan hakları kuruluşları, sorunun çözümü için BMMYK, Bangladeş hükümeti, uluslararası toplum ve Burma yönetimine çeşitli çözüm önerilerinde bulunmaktadır. Bu önerilerinde, Bangladeş’teki mültecilerin en temel haklarının dahi tanınmadığı Burma’ya zorla geri gönderilmelerinin ve mülteci kamplarındaki kötü muamelenin engellenmesi için Bangladeş hükümetinin, BMMYK’nın ve uluslararası örgütlerin gerekli tedbirleri almaları gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca Bangladeş hükümetinden 1951 Mültecilerin Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi’ne ve 1967 Protokolü’ne taraf olması, güvenli bir geri dönüş için Burma’daki durum düzelmedikçe Arakanlı mültecilere yardımcı olunması ve mültecilerin korunması istenmektedir. BMMYK’nın ise, geri göndermelerin gönüllülük prensibine göre yapılıp yapılmadığını denetlenme görevini üzerine alması, mültecilerin kendi kendilerini idame ettirmeleri ile ilgili planı hayata geçirebilmek için gerekli aktörlerle ve mültecilerle iş birliği ve temas hâlinde bulunması talep edilmektedir.

Haziran 2012'de Başlayan Olaylar

Hâlihazırda Arakan'da yaşanan olaylar 3 Haziran 2012'de başkent Akyab'dan Maungdav şehrine gitmekte olan 10 Müslüman'ın Budist fanatiklerce katledilmesi ile başlamıştır. Yüzlerce Müslüman bu saldırıyı protesto etmek için Maungdav şehrindeki Merkez Camii'nde toplanmış, bu hareketi kendi varlıklarına tehdit olarak kabul eden Budist fanatikler ve Burma polisi, Müslümanlara saldırmış ve çıkan çatışmada çok sayıda Müslüman yaralanmış ya da şehit edilmiştir. Burma polisi bu gösteriyi devlete karşı bir ayaklanma olarak nitelendirmiş ve olaylara karışan Müslümanların cezalandırılması emrini vermiştir. Bundan sonra Budist fanatikler ve Burma polisi Müslüman köy ve kasabalarına baskınlar düzenlemeye başlamışlardır.

Suçluları barındırdıkları gerekçesiyle 300'ün üzerinde Müslüman köyü ile cami ve medreseler ateşe verilerek tamamen yakılmıştır. Camiler, Budist fanatiklerce kuşatılmıştır. Bağımsız insan hakları kuruluşlarına göre Haziran ayından bu yana bölgede yaklaşık 1.000 kişi katledilmiş, binlerce Müslüman evlerinden ve köylerinden sürülerek ormanlarda yaşamak zorunda bırakılmıştır. Müslümanlardan bir kısmı ise komşu Bangladeş'e sığınmak için teknelerle Naf Nehri ve Hint Okyanusu'na açılmış ancak Bangladeş hükümetinin mültecileri kabul etmemesi nedeniyle yüzlerce Müslüman nehirde ve okyanusta boğularak ölmüştür. Yaralılarından bir kısmının kendi imkânlarıyla gizlice Bangladeş'e geçerek tedavi olmaya çalıştığına dair ha-

berler gelmektedir. Durumu ağır olan ve tedavilerine izin verilmeyen birçok yaralı kaderine terk edilmiştir.

Yaşanan süreçte Rakhine Budistleri, güvenlik kuvvetleri Nasaka, Hlun-tin ve polisin de yardımıyla Rohingya'ları yerlerinden etmeye çalışmıştır. Sokağa çıkma yasağı sürerken güvenlik güçleri ve Rakhine grupları köy köy dolaşıp Rohingya evlerini ateşe vermiş, yanan evlerden çıkan Rohingya'ları güvenlik güçleri tarafından ateş açılmıştır. Çok sayıda Rohingya'nın evlerinde diri diri yakıldığı olaylarda, cesetlerin kamyonlara doldurularak taşındığını haber veren bağımsız kaynaklar, son olaylarda tam olarak kaç kişinin katledildiğini söylemenin mümkün olmadığını bildirmektedir. Arakan'da beşinci bölge olarak tanımlanan kesimde de en az bir caminin ve çok sayıda köyün tamamen yakıldığı haberleri gelmektedir. Bağımsız hiçbir medya kuruluşunun bulunmadığı Burma'da hükümet kaynaklı haberler yapan tek bir medya kuruluşu vardır.

Sokağa çıkma yasağının uygulandığı bölgede Rakhi-neler tarafından Rohingya'ların tüm mal varlıklarının yağmalandığı ve Rohingya Müslümanlarının korku içerisinde olduğu; sokağa çıkma yasağının ise ne kadar süreceğinin bilinmediği bildirilmektedir. Özellikle karanlığın çökmesiyle birlikte açıkta kalan evsiz mağdurlar, hükümet güçlerinin hedefi hâline gelmektedir. Dört milyona yakın Arakan nüfusu sınır dışı edilme, evlerinin basılması, yakılması vb. şiddet olayları ile karşı karşıyadır. Bölgede ciddi bir insani kriz yaşanmaktadır.

İnsan Hakları Açısından Mevcut Durum

1. Arakan'da her gün Müslümanlar katledilmeye devam etmektedir.
2. Hapsedilmiş ve işkence gören çok sayıda Müslüman'ın olduğu bilinmekte ancak kimlikleri ve sayıları hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamaktadır.
3. Kadınlara tecavüz edilmektedir.
4. Mutad bir uygulama olarak devam eden seyahat yaşamının yanı sıra Rohingya'lara uygulanan sokağa çıkma yasağı hayatı tamamen felç etmiştir.
5. Camiler, mescitler, evler, köyler yakılmakta ve yok edilmektedir.
6. Devletten izinsiz mescit ve medreselerin tamiri yapılamamaktadır. Bu yasağı denetleyebilmek için de mutad bir uygulama olarak mescit ve medreseler yılda üç defa fotoğraflanmak zorundadır. İzinsiz bir tadilat yapılması durumunda altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ve para cezası uygulanmaktadır. Son 20 yılda yeni cami veya medrese yapımına izin verilmemiştir.
7. Tüm aile bireylerinin tamamının yer aldığı bir fotoğraf her yıl hükümet yetkililerine teslim edilmek zorundadır. Doğan her çocuk için ve ölen her aile bireyi için devlete vergi verilmesi zorunluluğu vardır.
8. Müslümanların seyahat özgürlüğü yoktur. Bir Müslüman, köyünden başka bir köye gitmek için devlete vergi verip izin almak zorundadır.
9. Beton evler yapmaları yasak olan Müslümanlar, evlerini ahşaptan yapmak zorundadır. Devlete ait kabul edilen bu evler yanlışlıkla yanarsa ev sahibi

devletin evini yakmaktan altı yıla kadar hapis cezasına çarptırılmaktadır.

10. Bir Müslüman iş yeri açabilmek için bir Budist'le ortaklık kurmak zorundadır. Bu ortaklıkta Budist, sermaye koymadan işletmenin yarısına ortak olmaktadır.
11. Müslümanlar, hayvanları için her yıl devlete vergi ödemek zorundadır.
12. Müslümanların evlenmesi izne tabidir. Evlenmek isteyen Müslüman kadın ve erkekler devlete ayrıca vergi ödemek zorundadır. Vergilerini ödeseiler bile devlet izin vermezse evlenememektedirler.
13. Müslümanlar devletin hiçbir imkânından faydalanamamaktadırlar. Örneğin hastalandıklarında devlete ait hastanelere gidememektedirler.
14. Müslümanlar en fazla liseye kadar okuyabilmektedirler.
15. Müslümanların devlet dairelerinde çalışmaları yasaktır. Bugün Arakan'da tek bir Müslüman devlet memuru bulunmamaktadır.
16. Müslümanlar sabit telefon ya da cep telefonu sahibi olamamaktadır.
17. Müslümanların motorlu taşıt sahibi olması yasaktır.
18. Bir Müslüman'a bir suç isnat edildiğinde kendisini savunma hakkı verilmemekte ve derhâl hapsedilmektedir. Polis ya da asker sebepsiz yere bir Müslüman'ın evine baskın yapabilir ve kendisine herhangi bir suçlamada bulunabilir. Baskını

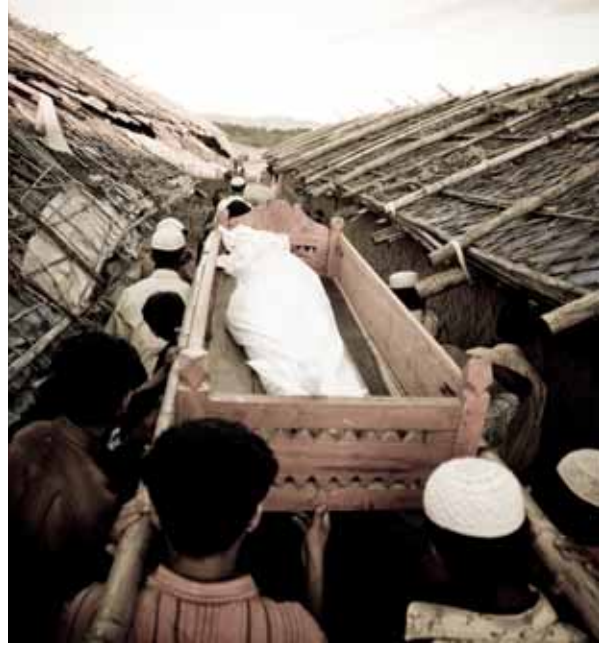
yapanlar tutuklama yapmamak için rüşvet istediklerinde istedikleri rüşveti alamazlarsa kişiyi derhâl tutuklarlar.

19. Müslümanların saat dokuzdan sonra sokağa çıkması ve polisten izinsiz akraba ya da komşu ziyareti yapmaları yasaktır.

20. Müslümanlar hiçbir ücret almadan devlet ya da Budistlerin işlerinde çalıştırılmaktadır.

21. Müslümanların vatandaşlık hakları yoktur. Müslümanlara üzerinde “yabancılar aittir” ibaresi yazan özel beyaz bir kimlik verilir. Bu kimlik sadece bilgi amaçlıdır. Hiçbir geçerliliği yoktur.

22. Müslümanlara pasaport verilmemektedir. Komşu Bangladeş’e geçmek için geçerli bir belge düzenlenmekte, bu belge bazen geri dönüşte kabul edilmemekte ve bu kişiler ülkelerine geri dönememektedirler.

Arakanlı Müslümanlar yıllardır sistematik bir şekilde uygulanan zulümden kaçarak çevre ülkelere sığınmış ve uzun yıllardır devam eden mülteci hayat, onlar için yaşama umudu olmuştur. Bangladeş’te yaşam mücadelesi veren mültecilerin tam sayısı tespit edilememekle beraber buradaki kamplarda son derece kötü koşullarda büyük zorluklar altında hayatta kalmaya çalıştıkları BM dâhil herkesin malumdur.

Bangladeş’te Arakanlı mültecilerin barındığı kamplar:

- Kutupalong Mülteci Kampı. 12.000 mültecinin kaldığı kamp BM tarafından resmî olarak kabul ediliyor.
- Nayapara Mülteci Kampı. 10.000 mültecinin kaldığı kamp BM tarafından resmî olarak kabul ediliyor.
- Leda Mülteci Kampı. 13.000 mültecinin kaldığı kamp BM tarafından resmî olarak kabul ediliyor.
- Kutupalong Gayriresmî Mülteci Kampı. 95.000 mültecinin yaşadığı bu kampta kalanlar BM ve Bangladeş hükümeti tarafından mülteci olarak kabul edilmiyor. Kamptaki 95.000 kişi sürekli açlık ve yoksullukla karşı karşıya. Bangladeş hükümeti açlıktan ölümlerin çok fazla yaşandığı kampa son dönemde kimsenin girmesine izin vermiyor.

Bangladeş’te kamplar dışında, ormanlık alanlarda ve köylerde 100.000’in üzerinde kayıt dışı Arakanlı mültecinin hayatta kalma mücadelesi verdiği biliniyor.

Bangladeş-Arakan Yardımları

İHH'NİN BÖLGEDE YAPTIĞI ÇALIŞMALAR

İHH İnsani Yardım Vakfı olarak 10 yıldır Bangladeş'teki mülteci kamplarında yaşayan Arakanlılara Türk halkının yardımlarını ulaştırarak onların temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyoruz. Başta Kurban ve Ramazan yardımları olmak üzere her yıl gıda, sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel alanlarda yardım ulaştırdığımız Arakanlı mülteciler için son 5 yılda yaptığımız insani yardım çalışmaları genel olarak aşağıdaki gibidir:

2006 yılı

- Cox's Bazar'da üç katlı bir okul (İbni Abbas İslamia School) projesi başlatılmıştır. Eylül 2007'de tamamlanan okulda yaklaşık 1.500 öğrenci eğitim almaktadır.
- Bilgisayar Eğitim Merkezi açılmıştır. Merkezden 200 öğrenci faydalanmaktadır.
- 31'i Bangladeş'teki kamplarda, 8'i Arakan'da olmak üzere toplam 39 su kuyusu açılmıştır.
- Kurban döneminde kamplarda 104 büyükbaş kurban kesimi gerçekleştirilmiş, dağıtımlardan 14.000 kişi istifade etmiştir. Ayrıca Arakan içerisinde de 10

adet büyükbaş kurban kesimi yapılarak 2.100 kişiye dağıtılmıştır.

- Ramazan ayında kumanya dağıtımı yapılmış, dağıtımlardan 700 aile (3.000) istifade etmiştir.
- 350 yetim öğrenciye kıyafet yardımı yapılmış ve bayram harçlığı verilmiştir.
- Kutupalong mülteci kampında muşamba, ilaç, temizlik malzemeleri vb. ihtiyaçların dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- Kamplarda sağlık taraması yapılmıştır.
- Kamplarda Kur'an ı Kerim dağıtılmıştır.

2007 yılı

- İbni Abbas İslamia School bünyesindeki 50 kişilik yetimhanenin yenilenmesi çalışmaları yapılmıştır.
- Muson yağmurlarından etkilenen 2.000'den fazla aileye (yaklaşık 13.000 kişi) gıda yardımı yapılmıştır.
- Kamplarda yaşayan ve katarakt nedeniyle göremeyen 200 kişi ameliyat edilerek yeniden görmesi sağlanmıştır.
- Ramazan ayında 11.000 kişiye gıda yardımı yapılmıştır.
- Kamplarda yaşayan 70 yetim öğrenciye kırtasiye malzemesi yardımı yapılmıştır.
- Kamplarda yaşayan 70 yetim öğrenciye bayramlık elbise yardımı yapılmıştır.

2008 yılı

- Muson yağmurlarından etkilenen 2.000'den fazla aileye (yaklaşık 12.000 kişi) gıda yardımı yapılmıştır.
- Ramazan ayında yaklaşık 10.000 kişiye gıda yardımı yapılmıştır.
- Cox's Bazar şehrinde 50 kişi kapasiteli bir yetimhanenin (Daru'l İman Yetimhanesi) inşasına başlanmıştır. Betonarme olarak yapılan bina daha sonra üstüne kat atılabilecek şekilde tasarlanmıştır.

2009 yılı

- 35 yetim çocuk Sponsor Aile Sistemi uygulamasına dâhil edilmiştir.
- Cox's Bazar şehrinde yaptırılan Daru'l İman Yetimhanesi tamamlanarak hizmete açılmıştır.
- Ramazan ayında 5.000 aileye (yaklaşık 35.000 kişi) bir aylık gıda yardımı yapılmıştır.
- Kurban döneminde Teknaf ve Cox's Bazar'da 1.000 hisse kurban kesilerek 10.000 kişiye dağıtılmıştır.

2010 yılı

- Arakan'da 20 adet su kuyusu açılmıştır.
- Arakanlı mültecilerin kaldığı kamplarda acil gıda yardımı yapılmıştır.
- Ramazan ayında 10.000 aileye (yaklaşık 70.000 kişi) bir aylık gıda yardımı yapılmıştır.
- 2010 Mart ayında 12.000 aileye acil yardımlar kapsamında bir aylık temel gıda maddesi dağıtımı yapılmıştır.
- Kurban döneminde Teknaf ve Cox's Bazar'da 1.000 hisse kurban kesilerek 10.000 kişiye dağıtılmıştır.

2011 yılı

- Cox's Bazar şehrinde yapımına başlanan Hacı Ahmet Kınacı Camii'nin inşaatı tamamlanarak hizmete açılmıştır.
- 2011 kış yardımları kapsamında 750 yetim ve ihtiyaç sahibi öğrenciye kışlık elbise, battaniye, kırtasiye malzemesi dağıtılmıştır. Ayrıca 500 ihtiyaç sahibi aileye battaniye ve gıda yardımı yapılmıştır.

- 2011 Yetim Günleri kapsamında 200 yetim çocuk sünnet ettirilmiş ve sağlık taramasından geçirilmiştir. Ayrıca 20 yetim genç kız evlendirilerek çeyiz masrafları karşılanmıştır.
- Mülteci kamplarında 13 adet su kuyusu açılmıştır.
- Üç ayrı seferde toplam 581 hisse akika ve adak kurbanı kestirilerek bölgedeki ihtiyaç sahibi Arakanlı mültecilere dağıtılmıştır.
- Ramazan ayında 15.000 aileye (yaklaşık 100.000 kişi) bir aylık gıda yardımı (185 ton pirinç) yapılmıştır.
- Cox's Bazaar bölgesinde cami (Sümer Camii) inşasına başlanmıştır.
- 20 yetim çocuk Sponsor Aile Sistemi kapsamında desteklenmeye başlanmıştır. Bölgede desteklenen yetim sayısı 50'ye ulaşmıştır.
- 2.200 kişi için kışlık acil yardım çalışması yapılmıştır.

2012 yılı

- 1.500 kişinin istifade edeceği bir caminin (Tepeaşan Ailesi Camii) inşasına başlanmıştır.
- Cox's Bazar'da 1.500 kişinin istifade edeceği Şahin Altunok ve Avni Poçins Camii inşasına başlanmıştır.

- Daru'l İman Yetimhanesi için bir balık çiftliği satın alınmıştır. Buradan elde edilen gelir yetimler için kullanılacaktır.
- Adak ve akika kurbanları kesilerek yaklaşık 500 aileye dağıtılmıştır.
- İhtiyaç sahibi hanımlara yönelik meslek edindirme projesinin altyapı çalışmaları başlatılmıştır. Projeden ilk etapta yetim annesi 70 dul hanım istifade edecektir.
- Haziran ayında yaklaşık 2.000 ailenin istifade ettiği 25.000 avroluk acil yardım yapılmıştır.

Tespit, Değerlendirme ve Öneriler

Arakan'da geçmişi çok uzun yıllara dayanan dini ve etnik gerekçeli şiddet olaylarının artarak devam ettiği ve bir politika olarak resmen desteklendiği görülmektedir.

Bölgede meydana gelen son olaylar 1.000'den fazla Müslüman'ın hayatını kaybetmesine 90.000'den fazla Müslüman'ın da evsiz kalmasına sebep olmuştur.

2014 yılında Burma'da yapılması planlanan seçimler için bu yılın sonlarına doğru seçmen listelerinin belirlenecek olması, Müslümanlara yönelik son saldırıların altında yatan sebeplerin başında gelmektedir. Seçimlerden önce Arakan'daki Rohingya nüfusu azaltılarak seçimlerde Budistlerin etkin olması hedeflenmektedir.

Burma yönetiminin Arakanlı Müslümanlara uyguladığı sistemli şiddet, soykırım niteliğindedir. Arakan'da insanlığa karşı büyük bir suç işlenmektedir. BM ve uluslararası insan hakları kuruluşlarının Burma hükümetine Müslümanlara yönelik baskılarını sonlandırması için çağrıda bulunmaları gerekmektedir.

Arakanlı Müslümanlar karşı karşıya kaldıkları şiddet sarmalından kaçmak için komşu ülkelere sığınmaktadır.

Burma; Çin, Amerika ve Rusya tarafından stratejik bir bölge olarak görülmektedir. Çin, sınır paylaşımı olan bir ülkede Amerika'nın etkin olmasına müsaade etmek istememektedir. Amerika ise Çin ile yaşanacak olası kriz durumlarına karşı Burma'da etkin rol oynamak istemektedir.

Bu koşullar altında, Arakanlı Müslümanların sorunlarının çözümü, Burma'daki diğer etnik grupların ve Burma muhalefetine sorunlarının da çözülmesinden geçmektedir. Bu ise ancak Burma'daki baskıcı yönetimin son bulması ve ülke içerisindeki etnik gruplara baskıdan uzak, hür bir ortamın sağlanması ile mümkündür. Aksi takdirde, başta Bangladeş olmak üzere çeşitli ülkelerde bulunan Arakanlı mültecilerin ve Arakan'da var olma mücadelesi veren Müslümanların temel haklarına yönelik tehditler sürecektir.

Burma'nın 1982'de kabul ettiği Vatandaşlık Kanunu'yla kendi topraklarında yabancı kabul edilen ve bu ayrımcılığın en belirgin ifadesi olarak farklı kimlik kartları verilen Müslüman Rohingyaların Burma vatandaşı oldukları kabul edilmelidir. Müslümanların kendi köylerinden zorla çıkartılarak yerlerine Budistlerin yerleştirilmesi ve zorla çalıştırılmaları gibi uygulamalara son verilmelidir.

Burma yönetiminin ekonomik, siyasi ve askerî ilişkilerine dikkat çekilmesi ve bu rejimin zulmünü sürdürmesini sağlayan kaynakların kesilmesi için gerekli çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

Uluslararası toplumun Burma üzerindeki baskısı stratejik çıkarlarından bağımsız olmasa da, Burma cuntasının yerine özgürlükçü bir yönetimin gelmesi Arakan'da yaşayan ve başta Bangladeş olmak

üzere çeşitli ülkelerde mülteci ya da yasa dışı göçmen olarak bulunan Müslümanları bir nebze olsun rahatlatacaktır.

Uluslararası toplum acilen Burma'da yaşanan zulmü durdurmalıdır. Bu gerçekleşene kadar ülkeler Burma ile ekonomik ilişkilerini kesmelidir.

Ülkenin başta değerli taş rezervi olmak üzere doğal kaynaklarının kullanım yetkilerinin bazı politikalarda araç olarak kullanılmasının önüne geçilmelidir.

İslam ülkeleri Arakanlı Müslümanların uğradığı zulme karşı sessizliklerini bozmalı ve gerekli tepkiyi ortaya koymalıdır. İslam âlimleri bu konuda Müslüman toplumlara öncülük etmeli ve Müslümanların bu zulüm karşısındaki sorumluluklarını hatırlatan açıklamalar yapmalıdır.

Türkiye, Arakanlı Müslümanlara uygulanan zulmün önlenmesi için çeşitli platformlarda girişimlerde bulunmalıdır.

Uluslararası yardım kuruluşlarının Arakan içerisinde ve mülteci kamplarında yardım dağıtabilmeleri garanti altına alınmalıdır.

Burma sınırları içerisinde kalan alan, sivil insan hakları örgütlerine ve uluslararası gözlemcilere açılmalıdır.

Dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan Budistler Burma'daki zulmü durdurmak için harekete geçmelidir.

Yukarıda zikredilen ve son olaylarda da görülen insan hakları ihlallerinin son bulması ve sorumlularının cezalandırılması uluslararası topluluğun sorumluluğundadır.

